

SVIZOVE STRANI

[novice]

8. MAREC 2010 * LJUBLJANA

KSJS z ministrom o preoblikovanju KAD

Predstavniki Ministrstva za finance so članom Odbora ZVPSJU predstavili osnutek zakona o preoblikovanju Kapitalske družbe (Kad), ki predvideva, da bi se iz Kada izločila zavarovalnica za upravljanje vzajemnih skladov, med katerimi je tudi Zaprti vzajemni pokojninski sklad za javne uslužbenke. V treh letih naj bi se lastništvo Kada znižalo na pet odstotkov, prednostno pravico do nakupa delnic pa bi imela podjetja, ki vplačujejo delavcem za kolektivno zavarovanje, zavarovanci in reprezentativni sindikati. Sindikalni člani odbora so ostro nasprotovali privatizaciji zavarovalnice in možnosti, da bi se zasebni lastniki okoristili s premoženjem javnih uslužbenec. V interesu javnih uslužbenec je, da si zagotovijo nadzor nad delovanjem zavarovalnice in preprečijo njeno privatizacijo.

Konfederacija se je v začetku marca srečala z ministrom za finance, ki se je strinjal z mnenjem konfederacije, da se mora država zavezati k zagotavljanju stabilnosti upravljanja zaprtega pokojninskega vzajemnega sklada za javne uslužbenke. KSJS je ponovila nasprotovanje privatizaciji načrtovane zavarovalnice. Za sindikate je zelo pomembno, kako bodo sredstva v zavarovalnici naložena in v kakšni obliki se bo z njimi upravljalo, zato mora država zagotoviti varnost. Konfederacija se tudi zavzema, da bi imeli zavarovanci in reprezentativni sindikati dovolj velik vpliv in učinkovit nadzor nad upravljanjem sredstev, ki se bodo v prihodnjih letih še povečevala. Enako stališče do tega vprašanja je soglasno sprejel tudi Glavni odbor na seji konec marca.

9. MAREC 2010 * LJUBLJANA

44. seja IO Sviza

Marčevska seja Izvršilnega odbora Sviza je bila pretežno namenjena pripravi na poznejšo sejo Glavnega odbora. IO je tako obravnaval in sprejel sklepe glede izhodne strategije, predloga sprememb in dopolnitev Zakona o sistemu plač v javnem sektorju in zakona o preoblikovanju Kada. Za sejo GO je IO pripravil tudi spremembe in dopolnitve nekaterih Svizovih notranjih pravilnikov, predlog terminskega načrta ob pripravah na 8. kongres Sviza ter potrebne opredelitve za 3. kongres Konfederacije sindikatov javnega sektorja, ki bo v začetku aprila. Člani Izvršilnega odbora Sviza so obravnavali še prošnje za solidarnostne in finančne pomoči članicam in članom sindikata ter večini ugodili.

10. MAREC 2010 * LJUBLJANA

Zbor sekcije glasbenih šol

Zaposleni v glasbenih šolah opozarjajo na kršitve pri izplačevanju dodatka za popoldansko delo, zato je bil sklican zbor sindikalnih zaupnikov s teh šol. Na sestanku so ocenili aktualni položaj v glasbenih šolah in se dogovorili o aktivnostih za uveljavitev izplačevanja dodatka oz. vzpostavitev zakonitosti pri tem. Dogovorjeno je bilo, da bo Sviz pripravil in izpeljal akcijo, in sicer bo od ministrstev za šolstvo in za javno upravo zahteval izplačilo dodatka za manj ugoden delovni čas (popoldansko delo) v celoti, ne samo za ure pouka.

18. MAREC 2010 * LJUBLJANA

O zakonu o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami

Državna sekretarka s šolskega ministrstva se je odzvala vabilu Sviza na zbor Sindikalne konference osnovnih šol in zavodov za otroke in mladostnike s posebnimi potrebami in je zbranim sindikalnim zaupnikom predstavila predlog zakona o posebnih potrebah.

Že ob nastanku delovnega gradiva zakona je le-to razburilo strokovne kroge, svetovalne delavce in druge. Svizovi predstavniki so se že takrat sestali z državno sekretarko Alenko Kovšca in njenimi sodelavkami, ki so predstavile ideje zakona. Sviz je podprl nekatere rešitve zakona (ustanavljanje strokovnih centrov, zgodnja obravnava in usmerjanje), za druge, zlasti konceptualne, pa opozoril, da je potrebno soglasje stroke. Na marčevskem sestanku s Svizovimi zaupniki je državna sekretarka ponovila stališča do zakona in zagotovila, da se bo z zaupniki in zaupnicami konference znova sestala še junija, ko bo na podlagi prejetih pripomb pripravljen osnutek zakona. Sviz je izkoristil priložnost in državno sekretarko znova opozoril na nezadovoljstvo zaposlenih z izplačevanjem defektološkega dodatka in ji predstavil svoje predloge ureditve.

22.-23. MAREC 2010 * BLED

Seja Glavnega odbora Sviza

Na dnevnem redu dvodnevne seje Glavnega odbora Sviza kot najvišjega organa med dvema kongresoma je bilo kar 18 točk. Glavne sklepe in odločitve povzemamo v tokratnem Središču.

[uvodnik]

Usodne izbire

Če bodo do konca leta na semaforju premierja Boruta Pahorja zagorele zelene luči pred pokojninsko reformo, spremembami zakonov o zdravstvenem zavarovanju, o delovnih razmerjih, plačah v javnem sektorju in o malem delu, se bodo naša življenja temeljito spremenila. Čeprav je vlada popustila pri predlogih o izenačevanju delovne dobe za ženske, bomo vsi delali dlje in se upokojevali starejši. Kakšne bodo naše pokojnine, še ni povsem jasno, a v najboljših razmerah, če bomo imeli nekaj sreče, za več dela ne bodo nižje kot so zdaj.

Nadomestila za bolniško odsotnost bodo nižja, roki pri odpuščanju bodo krajši. Kot zapoveduje izhodna strategija, je treba stroške javnega sektorja zmanjšati, zato vlada predvideva počasnejše napredovanje, ki bo omejeno na manj zaposlenih, negativno delovno uspešnost, črtanje ali znižanje nekaterih dodatkov. Politiki, ki imajo vedno pri roki primerna modrovanja vsevednih ekonomistov, teh novodobnih šamanov, ki krize niso niti opazili do trenutka, ko so se začeli sesuvati finančni stebri liberalnega kapitalizma, nam dopovedujejo, da se moramo žrtvovati, ker bo sicer še huje in bomo živeli še slabše. In grožnje, da bo še slabše, praviloma delujejo.

Ljudi je strah, saj večina, ki sicer nima veliko, ima še vedno kaj izgubiti. In sindikati? Kaj je storiti sindikatom, katerih prva dolžnost je zavarovati in uveljavljati interes zaposlenih? A kaj je interes zaposlenih? Sprejeti realnost, da bo treba delati dlje, ali zniževati pokojnine, ker pri razmerju med številom zaposlenih in upokojenec, ki se dramatično poslabšuje, druge rešitve ni? Sprevideti, da javnega dolga brez zniževanja stroškov javnega sektorja ni mogoče znižati, da je delno poslabšanje položaja zaposlenih v javnem

sektorju neizbežno? Ali pa vztrajati pri stališču, da za krizo nismo odgovorni in radikalizirati konflikt, varovati vse pridobljene pravice in prevzeti odgovornost za posledice, ki so dejansko lahko dramatične? Bo ob sindikalni pripravljenosti na sklepanje »razumnih« kompromisov članstvo sprejelo takšne odločitve, podprlo vodstva in nezadovoljstvo obrnilo proti pravim krivcem za dolgoročno poslabšanje socialnega položaja? Ali pa bo ravnanje vodstev označilo za »zlizanost s politiko«, skrb za lastne riti, prodajo interesov zaposlenih in sploh zavrženo izdajo? Se bodo ljudje odzvali iracionalno in v svojo škodo začeli zapuščati sindikate, kar so sicer mokre sanje ideologov prostega trga? Jih bo nezadovoljstvo spontano pognalo na ulice in posledično v naročje trde roke, ki čaka za vogalom?

In ob zaostrovanju konflikta: se ljudje lahko odrečejo plači za čas stavk, so se jim pripravljeno odreči, so pripravljeno tvegati delovna mesta? Kdo jim lahko zagotovi, da si bodo z radikalnim ravnanjem zagotovili boljšo prihodnost? Kdo jim lahko zagotovi, da ne bo po koncu socialnega konflikta še slabše? Dileme so zahtevne, časi so nepredvidljivi in pravih, zanesljivih odgovorov ni. Izbori in odločitvam ne bomo mogli pobegniti ne zaposleni ne sindikati! A vsaj eno je gotovo: če med zaposlenimi ne bo prevladala solidarnost in občutek za drugega, če se ne bomo povzpeli nad sebičnost ozkih interesov, če ne bomo razumeli, da se za spodobno življenje lahko uspešno borimo le skupaj, svet po koncu krize zagotovo ne bo boljši.

BRANIMIR ŠTRUKELJ,
glavni tajnik Sviza

[v središču]

Seja Glavnega odbora

Članice in člani 53-članskega Glavnega odbora Sviza so se 22. in 23. marca srečali na spomladanski seji, ki je imela zaradi številnih pomembnih tem in odločitev, ki jih je bilo treba sprejeti, zelo obsežen dnevni red.

Člani GO Sviza so se s uvodoma krepitev javnega sektorja in odgovornost države pri uveljavljanju skupne socialne blaginje in upravljanju skupnega dobrega. Tudi naslednja točka dnevnega reda je med člani Glavnega odbora sprožila številne odzive, in sicer usklajevanje sprememb in dopolnitev Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. Problematičnost predloga sprememb zakona je, da vlada z njim ne predlaga odprave anomalij v plačnem sistemu, temveč zgolj zniževanje stroškov dela v javnem sektorju. Ker je glavni cilj vlade izkoristiti krizo za racionalizacijo stroškov javnih storitev, je jasno, da vlade sistemske anomalije plačnega sistema sploh ne zanimajo. Dodatna težava predlaganih sprememb je tudi ta, da ukrepi niso vezani na predvideni izhod iz krize (leta 2013), temveč so sistemski in »za vedno« poslabšujejo pogoje zaposlovanja v javnem sektorju. Zakon sicer med drugim drastično posega v sistem napredovanja, uvaja kvote za doodeljevanje odlične in prav dobre ocene, vpeljuje negativno delovno uspešnost in ukinja nekatere dodatke ter prinaša še druge nesprejemljive rešitve. Če povzamemo: vlada ne predlaga odprave anomalij v plačnem sistemu, ki jih je več kot dovolj, ne odpravlja potencialne socialne konfliktnosti obstoječih rešitev, ampak jo zani- ma zgolj zniževanje stroškov dela v javnem sektorju, kar ne more pripeljati do soglasja o spremembah zakona niti do konstruktivnega kompromisa. Usklajevanja sprememb zakona naj bi trajala do maja, ker pa ne gre za pogaja-

nja, lahko vlada Državnemu zboru v potrditev pošlje tudi s sindikati popolnoma neuskladen zakon.

Člani Glavnega odbora so potrdili tudi stališče do Zakona o preoblikovanju Kapitalske družbe, ki je na kratko predstavljeno v Novicah in ga je v javnih nastopih predstavljala že Konfederacija sindikatov javnega sektorja. Sprejeli so tudi spremembe in dopolnitve pravilnika o volitvah, pravilnika o najemu, vzdrževanju in najemini počitniških stanovanj v lasti Sviza ter letna poročila o delovanju območnih odborov Sviza.

Konec letošnjega novembra bo imel Sviz že svoj 8. kongres in Glavni odbor je potrdil razpis volitev, volilne roke in določitev mandata organom sindikata. Vsi potrebni dokumenti in informacije so že bili poslani sindikalnim zaupnikom, objavljeni pa so tudi na Svizovi spletni strani.

GO Sviza se je seznanil še s poročilom o finančnem poslovanju sindikata v letu 2009 in ga soglasno potrdil. Člani so spre-

jeli tudi finančni načrt za leto, ki sledi Svizovim programskim usmeritvam. Poudarek v načrtu je namenjen izobraževanju sindikalnih zaupnikov ter izobraževanju javnosti, solidarnostnim in finančnim pomočem članstvu, delovanju Konfederacije sindikatov javnega sektorja in sodelovanju z mednarodnimi organizacijami ter spodbujanju športnih in drugih prireditev, ki krepijo notranjo povezanost sindikata in njegovih članic in članov. Povsem na koncu so člani Glavnega odbora soglasno sprejeli še sklep glede Zakona o malem delu, v katerem podpirajo prizadevanja Študentske organizacije Slovenije, da se študentsko delo uredi v skladu z interesi študentk in študentov. Sviz od ministrstva za delo pričakuje, da bo s predstavniki študentov uskladil tiste določbe, ki so do zdaj ostale neuskledene.

SVIZOV SVETOVALNI TELEFON
ZA ŽRTVE NASILJA

01 244 09 18
ponedeljek od 16. do 18. ure

SVIZOVE STRANI

[napovednik] 3. kongres KSJS

Že čez nekaj dni, natančneje 7. aprila, bo v Ljubljani 3. kongres Konfederacije sindikatov javnega sektorja Slovenije (KSJS). Konfederacija je bila ustanovljena s sprejemom Akta o ustanovitvi, ki so ga 1. februarja 2006 podpisali predstavniki petih sindikatov javnega sektorja, med njimi tudi Sviza. Konfederacija se je konstituirala na ustanovnem kongresu 9. marca 2006. Leta 2007 se je KSJS pridružil Sindikat delavcev v pravosuđu, 2008 pa še Sindikat javnih uslužbencev Slovenije, tako da konfederacija zdaj združuje in predstavlja sedem sindikatov in njihovih 74.000 članov. Konfederacija je bila ustanovljena z namenom prizadevat si za boljši socialni in materialni položaj javnih uslužbencev, za spoštovanje človekovih pravic, varovanje poklicnih in sindikalnih pravic članstva in skupno nastopanje v organizacijah in predstavnih organih na državni ravni. V prvem štiriletnem mandatu se je ustanovitev KSJS izkazala za več kot upravičeno in dobro odločitev.

Na tokratnem kongresu bodo delegati med drugim sprejemali dopolnitve in spremembe statuta konfederacije, sprejeli program za prihodnje štiriletno obdobje, volili predsednika in potrdili dve resoluciji. Glavni poudarki programa KSJS za obdobje 2010–2014 oz. teme, ki jim bo konfederacija namenila največ aktivnosti, so: sodelovanje v odločanju, sistem plač in kolektivna pogodba za javni sektor, pogoji dela, socialna varnost, enake možnosti za vse ter organizacijski vidik in sodelovanje z drugimi sindikalnimi organizacijami. Kandidat za predsednika konfederacije v prihodnjih štirih letih je Branimir Štrukelj, glavni tajnik Sviza, ki je že doslej uspešno vodil konfederacijo in pomembno prispeval k njeni prepoznavnosti v javnosti. V njegovem prvem mandatu je KSJS postala član Ekonomsko socialnega sveta ter pomembna partnerica v pogajanjih za Kolektivno pogodbo za javni sektor. KSJS je utrdila svoj položaj v socialnem dialogu v Sloveniji in v razmerah ekonomske in

finančne krize pripomogla ohranjanju pravic javnih uslužbencev. Poleg poročila o aktivnostih in finančno-materialnem poslovanju konfederacije v iztekajočem se mandatu pa bodo delegati odločali še o sprejetju dveh resolucij, in sicer Resolucije o dodatnem pokojninskem zavarovanju javnih uslužbencev in Resolucije za krepitev javnih storitev in ohranitev socialnega položaja zaposlenih.

Po koncu kongresa, predvidoma ob 14. uri, bo v sklopu projekta socialnih partnerjev KSJS SI-PART še posvet s predstavnikom drugega največjega sindikata v Veliki Britaniji, ki bo zbranim predstavil vlogo njihovega sindikata v socialnem dialogu ter najpomembnejše informacije in aktivnosti, povezane s tem. Na posvet so vabljeni vodstva sindikatov konfederacije, sindikalni zaupniki in vsi tisti, ki bi jih ta tematika utegnila zanimati. Udeležba je brezplačna, zaradi omejenega števila mest pa svojo udeležbo sporočite na e-naslov info@si-part.si. Posvet bo trajal približno dve uri.

Michael John Jackson, funkcionar sindikata UNISON, bo na posvetu predstavil delovanje sindikata, ki je bil ustanovljen leta 1993 z združitvijo treh sindikatov javnega sektorja. Danes ima 1,3 milijona članov in je drugi največji sindikat v Veliki Britaniji. V svoji predstavitvi se bo osredinil na vprašanja socialnega dialoga med sindikati in vlado v Veliki Britaniji, plač v javnem sektorju in dodatkov pri plačah, kolektivnih pogodb, reprezentativnosti sindikatov, vlogo sindikatov pri urejanju in zagotavljanju socialne varnosti ... Po predstavitvi socialnega dialoga v Veliki Britaniji bo tudi krajša razprava, v kateri bodo lahko udeleženci posveta Michaelu Johnu Jacksonu postavili svoja vprašanja.

[aktivnosti]

Če smo na februarjskih Svizovih straneh v Šolskih razgledih pisali o zimskih športnih igrah na ptujskem območju, lahko tokrat o kulturni prireditvi, ki jo je ob letošnjem mednarodnem dnevu žena na pobudo članice Mire Janžekovič pripravila predsednica OO Sviza Ptuj Danica Zelenik skupaj z vodstvom območnega odbora in sindikalnimi zaupniki. Tokratna prireditev je bila sicer prva, a vsi so prepričani, da bo postala tradicionalna.

Obeležitev mednarodnega dneva žena se je udeležilo skupno kar 356 članic in članov iz 21 zavodov območnega odbora Sviza Ptuj, žal pa je kljub vabilu manjkal glavni tajnik Sviza, saj so se mu v zadnjem trenutku pojavile druge neodložljive obveznosti. V pismu, ki ga je poslal udeležencem praznovanja, je izpostavil, da se mednarodni praznik žena kot praznik, ki opozarja na neenakopraven položaj žensk v družbi, ni izčrpal. Niti še zdaj ne moremo govoriti o enakosti žensk, čeprav so ženska gibanja za enakopravnost v preteklem stoletju izbojevala pomembno izboljšanje družbenega položaja žensk v zahodni civilizaciji. Priča temu smo bili tudi pri nas, saj se učiteljice še desetletje pred drugo svetovno vojno niso smele poročiti, njihova plača pa je bila za polovico nižja od plače moških kolegov. Kljub napredku pa je bil glavni tajnik prepričan oz. samokritičen, da čaka sindikate, delodajalce in politiko na tem področju še veliko dela.

Voditelj prireditve Tonček Žumber je med povezovanjem spomnil na nekatere pomembne prelomnice v zgodovini praznovanja mednarodnega dneva žensk. Leta 1897 je začel izhajati ženski časopis Slovenka, leto pozneje pa je bilo ustanovljeno prvo žensko društvo. Prva Slovenka, ki je doktorirala, je bila Marija Urbas, in sicer leta 1906 iz filozofije na graški univerzi. Splošna volilna pravica je bila pri nas uzakonjena leta 1945, leta 1974 pa je bilo tudi v ustavo takrat skupne države zapisano določilo, da ima vsaka ženska pravico do svobodnega odločanja o rojstvu otrok.

Prireditve ob 8. marcu je na ptujskem območju minila v čudovitem in pozitivnem ozračju, kot se za dan žena tudi spodobi.

Decentralizacija in avtonomija

V sklopu mednarodnega projekta, v katerem sodeluje tudi Sviz, je bilo marca v Ljubljani srečanje partnerjev v projektu. Vodja projekta je predstavila ureditev šolstva v vidika (de)centralizacije in avtonomije v državah, sodelujočih v projektu. Predvsem na Danskem je šolstvo zelo decentralizirano in številne pristojnosti na tem področju prevzemajo občine. Različna organizacija šolstva posledično vpliva tudi na različno notranjo organiziranost sindikatov.

Zanimivo predstavitev sprememb na področju porazdelitve odgovornosti in pristojnosti v šolstvu je pripravil predstavnik ETUCE-ja. Šolstvo se je začelo centralizirano organizirati šele z industrijsko revolucijo, saj je industrija potrebovala določeno in enako znanje in spretnosti pri vseh posameznikih. Ta proces je še spodbudil vzpon nacionalizma, saj naj bi se vsakdo učil enakih stvari in bil del iste skupnosti. Centralizirano šolstvo je ostalo kot prevladujoč model tudi po 2. svetovni vojni tako v Zahodni kot Vzhodni Evropi. Decentralizirati se je začelo šele po letu 1970 iz različnih razlogov (prenos pristojnosti na regije in manj na glavna mesta, vedno več učiteljev in učencev v šolah je oteževalo centraliziran nadzor sistema, tudi povečevanje uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije je bil pomemben dejavnik decentralizacije, centralne oblasti so želele prenesti del stroškov za izobraževanje tudi na lokalne in regionalne nivoje, zato so tja prenesle tudi izbrane pristojnosti ...). Glavne spremembe v prenosu pristojnosti v šolstvu na regionalne in lokalne oblasti so se v večini v projektu sodelujočih držav zgodile po letu 1990, medtem ko si pri nas večje spremembe lahko obetamo šele z ustanovitvijo pokrajin.

Športne igre – napovednik

Glavni odbor je na marčevski seji potrdil nov datum Svizovih športnih iger, ki bodo teden prej kot prvotno načrtovano, in sicer v soboto, 22. maja, v Krškem. Na športnih igrah tekmujejo ekipe območnih odborov Sviza. Prijava ekip je možna še do vključno 15. aprila, vse potrebne informacije pa dobite pri predsednici oz. predsedniku svojega območnega odbora.

Tekmovanja bodo v naslednjih panogah:

- plavanje: 50 m prosto (posamezno) in štafeta 4x50 m prosto v kategoriji do 40 let in nad 41 let,
- namizni tenis – turnir,
- šah – turnir,
- odbojka – turnir,
- košarka (streetball) – turnir trojk,
- tenis – turnir,
- badminton – turnir,
- streljanje s serijsko zračno puško,
- vlečenje vrvi – turnir,
- pikado.

[mednarodno] Sindikalist v Kolumbiji? Raje ne.

Vseevropski odbor ETUCE-ja in Izobraževalne internacionale (EI), ki je zasedal sredi marca in v katerem Sviz predstavlja njegov glavni tajnik, je na seji sprejel resolucijo glede Sporazuma o prosti trgovini s Kolumbijo. Evropska komisija je pogajanja o njem sklenila februarja letos. ETUCE in EI omenjenemu sporazumu nasprotujeta.

Odbor je z obžalovanjem sprejel dejstvo, da je Kolumbija še vedno najnevarnejša država za sindikaliste na svetu. Premestitve, umori in zatiranje so stalnica v življenju in delu sindikalistov v Kolumbiji. V zadnjem desetletju je bilo v tej državi od paravojaških skupin in celo uradne državne vojske in policije ubito na stotine članov sindikatov in sindikalnih voditeljev. Medtem ko mnoge druge države v Latinski Ameriki dosega veliki napredek in se razvijajo, kolumbijski režim pušča madež na tej celini. ETUCE zahteva od mednarodne skupnosti konkretna dejanja, ki naj sindikatom in sindikalistom v Kolumbiji zagotovijo pravico do življenja, svobode združevanja in možnost opravljanja običajnih sindikalnih dejavnosti.

Kolumbijski sindikalisti so zaprosili kolege za solidarnost ter za to, da zahtevajo blokado sprejetja Sporazuma o prosti trgovini med EU in Kolumbijo. Nepredstavljivo je, da Evropska unija razmišlja o sodelovanju v prosti trgovini z režimom, ki ga obsoja ves svet zaradi številnih kršitev človekovih pravic in zlasti nesprejemljivih ukrepov proti sindikatom. Še posebej sramotno je, da EU razmišlja o podpisu tega sporazuma v času, ko je bil blokiran sprejem trgovinskega sporazuma med ZDA in Kolumbijo s podporo demokratičnih senatorjev v ameriškem kongresu in celo predsednika Obame. Pogovore o vzpostavitvi proste trgovine s Kolumbijo je prekinila tudi Norveška, ki pozorno preučuje razmere na področju spoštovanja človekovih pravic v tej državi.

Glede na vsa dejstva sta ETUCE in EI pozvala svoje članice, naj uporaba vse možne poti in vplive za to, da ne bi bil sprejet sporazum med EU

in Kolumbijo. Prav tako naj sindikati pomagajo pri svojih članih dvigniti zavest o težkem položaju, v katerem so kolumbijski kolegi, obenem pa naj spodbujajo solidarnost z njimi. Sviz je v ta namen pisal slovenskim evropskancem in jih pozval, naj glasujejo proti sprejemu sporazuma o prosti trgovini s Kolumbijo.

Po podatkih Mednarodne konfederacije sindikatov je bilo samo lani v Kolumbiji ubitih 39 predstavnikov delavcev. Samo letos pa je bilo tam umorjenih že šest učiteljev! Zadnji žrtvi sta bili učitelj Duvian Dario Rojo Cadavid in njegova žena, ki sta 13. marca uživala v zgodnjem večernem sprehodu po parku svojega domačega mesta, ko so ju ustrelili neznanci. Rojo Cavidad je postal žrtev zlasti zaradi svojega sindikalnega aktivizma ter opozarjanja v medijih, da je najmanj 30 njegovih kolegov žrtev izsiljevanja nezakonitih oboževanih skupin. Kolumbijski učiteljski sindikat *Federación Colombiana de Educadores* je od oblasti že in še enkrat več zahteval, naj zagotovijo svobodo sindikalnega delovanja, izvedejo vse potrebne preiskave, ujamejo storilce ter prekinejo dosedanje prakso nezakonitosti morilcev učiteljev in sindikalistov.

Kolumbijske učitelje je podprla tudi Izobraževalna internacionala. "Učitelji v Kolumbiji niso sami," je dejal generalni sekretar El Fred van Leeuwen. "Imajo močno podporo in solidarnost učiteljev po vsem svetu. Skupaj bomo še naprej zagovarjali spoštovanje človekovih in sindikalnih pravic vseh Kolumbijcev, zlasti tiste, ki so sprejeli pogumno in pogosto nevarno odločitev, da opravljajo učiteljski poklic in se zavezali k ustvarjanju boljše prihodnosti skozi izobraževanje."

[pravna pisarna] Piše TONE SELIŠKAR

Pravica do dopusta in regresa

Letošnji 31. marec je bil datum, do katerega je imel delodajalec (kot to določajo spremembe Zakona o delovnih razmerjih (ZDR), Uradni List RS št. 103/2007) dolžnost, da delavca pisno obvesti o odmeri letnega dopusta za tekoče koledarsko leto. Z aprilsko plačo pa delodajalci delavcem običajno izplačajo tudi regres za tekoče leto, zato je ustrezen trenutek, da pogledamo določila, ki se nanašajo na ti dve pravici.

Vsak zaposleni ima v vsakem koledarskem letu pravico do dopusta in s tem povezano pravico do regresa. Dolžina dopusta je odvisna od osebnih okoliščin delavca, določata pa jo ZDR in KPVIŽ, in sicer ZDR v 159. členu, KPVIŽ pa v 47. členu. Tako ZDR določa, da ima zaposleni v koledarskem letu pravico do štirih tednov dopusta. Za zaposlene, ki imajo običajni petdnevni delovni teden, to pomeni 20 delovnih dni. KPVIŽ določa, da je minimalni dopust, glede na delovno dobo, 19 dni. Nekateri tolmačijo, da je to določilo v nasprotju s 159. členom ZDR, ki določa 20 dni minimalnega dopusta, vendar moramo 47. člen KPVIŽ gledati kot celoto, saj odmerja in določa dopust tudi po drugih merilih, tako da nihče od zaposlenih nima manj kakor 20 dni dopusta. Povprečna odmera dopusta za učitelja začetnika tako znaša približno 25 delovnih dni. Dopust se lahko poveča glede na stopnjo izobrazbe, glede na zahtevnost dela, glede na socialne in zdravstvene razmere ter glede na starost delavca, saj vsak zaposleni, ki dopolni 50 let, pridobi dodatnih pet dni dopusta.

Konkretna odmera letnega dopusta in s tem povezana višina regresa v posameznem koledarskem letu je odvisna od tega, koliko časa v posameznem koledarskem letu je delavec delal. 162. člen ZDR namreč določa primere, v katerih je delavec upravičen le do sorazmernega dela dopusta. Delavec pridobi pravico do celotnega dopusta po preteku dela v trajanju največ 6 mesecev, in to ne glede na to, ali dela polni delovni čas ali krajši delovni čas od polnega. Pri tem je treba poudariti, da ne glede na to, da delavec dela krajši delovni čas od polnega, dopust izrablja v delovnih dnevih, tako kot

da bi delal polni delovni čas. ZDR namreč v 160. členu določa, da se dopust izrablja v delovnih dnevih. Delavec pridobi pravico le do sorazmernega dela dopusta tudi v primerih, ko mu v koledarskem letu delovno razmerje preneha pred 1. julijem. To pomeni, da ima delavec, ki mu pogodba o zaposlitvi preneha s 30. junijem, pravico le do sorazmernega dela dopusta in s tem pravico do sorazmernega dela regresa, in sicer do 6/12. Z vsakim napolnjenim mesecem dela delavec namreč pridobi pravico do 1/12 dopusta in enakega deleža regresa.

Delavke na porodniški odsotnosti ter delavke in delavci na daljši bolniški odsotnosti, četudi ta traja več kot 6 mesecev, v koledarskem letu pridobijo pravico do celotnega dopusta, imajo pa tudi pravico do izrabe celotnega dopusta. Vseeno pa morajo vsaj 10 dni dopusta, ker so v koledarskem letu, ko jim je bil dopust odmerjen, delali manj kot 6 mesecev, izrabiti v tem koledarskem letu. Če ga ne izrabijo, jim ta del dopusta propade.

Zoper odločbo o dopustu se lahko delavec, kadar smatra, da je odločba napačna, v 30 dneh pritoži na svet zavoda. Iz odločbe mora biti namreč razvidno, koliko dni dopusta po postavkah, ki jih določa 47. člen KPVIŽ, je delavcu pripadlo. Napake, sicer v delavčevu korist, se pojavljajo pri odmeri dopusta za delovno dobo do treh let, ko mu nekateri delodajalci odmerijo 20 dni, namesto s kolektivno pogodbo določenih 19 dni, očetom ne dodelijo enega dneva dopusta za vsakega otroka do 15 let, kot to določa ZDR v 159. členu, in nekatere ostale napake. Pogosto se tudi dogaja, da se delavcem, ki imajo pogodbo o zaposlitvi sklenjeno do 31. avgusta, odmeri le sorazmerni del dopusta (8/12), kar je izrecno v nasprotju z določili ZDR, pri tem pa delavec vseeno prejme celoten regres. Tudi zoper prejšnjo višino regresa ima delavec pravico pritožbe na svet zavoda v roku 30 dni od prejema regresa, kadar pa je ta pritožba neuspešna, ima pravico uveljavljati svojo pravico na sodišču. Enako velja tudi v primeru pritožbe zoper odločbo o odmeri dopusta.

